

Ambitiedocument Oranjabonnen Hoek van Holland

transformatie naar een gemengd agrarisch en recreatief gebied 2013 - 2017

concept 12 september 2012

plangebied in de context

Inhoud

- 1 Inleiding
- 2 Ambitie
- 3 Fasering + Financiën

Bijlagen:

- A. Kaders
- B. Geschiedenis
- C. Duurzaamheid

1 Inleiding

Hier voor u ligt het ambitiesdocument Oranjabonnen Hoek van Holland, waarin voor de Bonnenpolder en de Oranjabuitenpolder de ambitie is opgesteld. Beide polders zijn een bijzonder stuk open landschap binnen de verstedelijking en het kassengebied, dat waard is gekoesterd te worden. Samen met het Staelduinse bos vormt het een belangrijke groene schakel tussen Midden Delfland en de kust. Er wordt vooral ingezet op het verbeteren van (recreatieve) voorzieningen ten behoeve van fietsen, wandelen, skaten, recreëren aan de Oranjeplassen, picknicken in de polder, varen met je bootje, paardrijden. Ook worden ook mogelijkheden geboden voor het toevoegen van recreatief programma.

Verder wordt stadslandbouw gestimuleerd. Daarnaast wordt de ecologische waarde van de polders vergroot door de verbreding van watergangen, de aanleg van natuurvriendelijke oevers en eventueel een vispaaiplaats.

Voor beide polders zijn eerder plannen opgesteld die beide uitgingen van grootschalige gebiedsontwikkeling: voor de Oranjabuitenpolder een Masterplan gebaseerd op de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) en voor de Bonnenpolder een gebiedsontwikkelingsplan met ecologische verbindingzone. Beide plannen zijn niet doorgegaan o.a. wegens bezuinigingen op de EHS en weerstand van grondeigenaren.

Begin 2012 hebben de gemeente Rotterdam en de stadsregio Rotterdam opnieuw de ambitie uitgesproken om tussen de kust en Midden Delfland recreatieve en ecologische verbindingen uit te breiden. Voorgesteld is een combinatieplan voor de Bonnenpolder en de Oranjabuitenpolder op te stellen waarbij de publieke investering drastisch wordt verminderd. Inzet is de transformatie van de agrarische Oranjabuitenpolder en de Bonnenpolder naar een gemengd agrarisch en recreatief gebied gebaseerd op het versterken van de ruimtelijke kwaliteit van de polders, waarbij de volgende 4 doelen zijn geformuleerd:

plangebied

1. Vergroten van de ruimte voor groenbeleving

Recreatief netwerk

Een aantrekkelijk recreatief netwerk, het verbeteren van toegankelijkheid voor recreanten, een goed netwerk van stad/land verbindingen. Het verbeteren van de verbindingen tussen Oranjabuitenpolder en Bonnenpolder (barrière Oranjekanaal en Hoekse baan).

Groen binnen bereik

Recreatieve (openbare) verblijfsvoorzieningen nabij de woongebieden, waarbij de nadruk ligt op agrarisch gebied recreatief beleven.

Aantrekken van gevarieerd aanbod: aantrekken van private recreatieve voorzieningen, met name op minder waardevolle agrarische gronden. Aantrekken van private commerciële investeringen, waarvan de opbrengst wordt geïnvesteerd in recreatief groen.

2. Versterken van biodiversiteit o.a. door het realiseren van een ecologische verbinding

Versterken van agrarisch natuurbeheer en landschapsbeheer.

Realiseren van een groen-blauwe verbinding tussen de natuurkerngebieden Midden Delfland en Westlandse Kust; met name tussen de Oranjeplassen en het Staelduinse bos.

Verbeteren van de waterkwaliteit en de waterkwantiteit van de waterlichamen.

3. Versterken van het (agrarisch) ondernemerschap

Versterken van het authentieke polderlandschap en behouden van cultuurhistorische waarden.

Realiseren van stadslandbouw, als vorm van landbouw die samengaat met de ecologische en recreatieve doelstelling; inzet van stadslandbouw om de stad (als directe klant) te binden aan het platteland, waarbij de afzet in de stad wordt vergroot.

4. Realiseren van een sterk imago van de Oranjebonnen

Herstellen van het vertrouwen van bewoners, grondeigenaren en omwonenden in een slagvaardige projectorganisatie.

Verbreden van het gebiedsimago door samenwerking met de Maeslantkering, het toekomstige windmolenpark, Van Vliet Compostering.

Realiseren van digitale en papieren informatie en interactieve informatie uitwisseling om het imago te versterken.

2 Ambitie

2.1 Huidige situatie

Begrenzing plangebied

De Oranjevouterpolder en de Bonnenpolder liggen in de deelgemeente Hoek van Holland.

De zuidelijke rand van de Oranjevouterpolder wordt begrensd door het spoor en de waterkerende dijk langs de Nieuwe Waterweg en de noordelijke rand door het Westland (Maasdijk) met (grootschalige) kassen en waterbassins. De zuidelijke rand van de Bonnenpolder wordt begrensd door het bedrijventerrein de Kulk en glastuinbouw langs de Kulkweg en de noordelijke rand wordt voor het grootste deel begrensd door het Staelduinse Bos.

De Oranjeplassen vormen de oostelijke rand met daarachter woongebouwen van de gemeente Maassluis en de westelijke rand wordt gevormd door de glastuinbouw aan de Haakweg.

In een bredere context liggen de open polders ingeklemd tussen verstedelijking en bedrijvigheid en vormen ze de schakel tussen het open Midden-Delfland, het Staelduinse Bos en de kust.

Kwaliteiten

Oranjevouterpolder

Veel gronden in de Oranjevouterpolder zijn in gebruik voor landbouw, als (paarden)weide en een klein deel is omgezet in natuurgebied en opengesteld voor voetgangers (Zuid-Hollands Landschap). Ondanks duidelijk aanwezige aantastingen van het oorspronkelijke polderlandschap is de nog aanwezige openheid en kleinschalige landbouw een kwaliteit te midden van het sterk verdichte Westland. De hoger gelegen dijken zijn zeer kenmerkend en bieden zicht over grote delen van de polder.

Bonnenpolder

Bijzonder aan de Bonnenpolder (Korte Bonnen en Lange Bonnen) is dat dit nog vrijwel geheel bestaat uit het oorspronkelijk cultuurlandschap. De loop van de oude kreek "de Rel", het Staelduinse Bos, de kleinschalige polderverkaveling en de 2 boerenerven zijn kenmerkend.

De inbedding van de polder tussen het Staelduinse Bos en het hoger gelegen bedrijventerrein geven het gebied beslotenheid, door de boerderijen met erfbeplanting, de hoger gelegen dijk en de elektriciteitsmasten is de schaal en maat herkenbaar.

Beide polders bieden ook (cultuur)historische kwaliteiten, de ontwikkelingsgeschiedenis is duidelijk afleesbaar in het landschap. Oude dijken en de loop van de kreek (de Rel) zijn hier een voorbeeld van. De oude dijken geven hoogteverschillen in de polders, kenmerkend voor de Oranjevouterpolder is de Spuidijk en voor de Bonnenpolder is dat de dijk langs de Rel.

In de Bonnenpolder liggen drie kazematten (bunkers) die onderdeel uitmaakten van de Atlantic Wall.

Zeer kenmerkend zijn de vele stuwen die aanwezig zijn in beide polders. Hierdoor kan het water voor verschillende delen tot een ander waterpeil opgezet worden om uiteindelijk afgevoerd te worden, via het Oranjekanaal naar de Nieuwe Waterweg.

Op recreatief vlak zijn de kwaliteiten van het gebied vooral de Oranjeplassen en het Staelduinse Bos met de daar reeds aanwezige faciliteiten en fiets- en wandelpaden. Het Bonnenpad en de Oranjedijk zijn onderdeel van het regionale fietsknooppuntennetwerk en er loopt een lange-afstand-wandelroute (LAW) overheen.

Bijzonder zijn de grote waterstaatkundige werken, namelijk de Nieuwe Waterweg en de Maeslantkering, met op de achtergrond de Maasvlakte (Port of Rotterdam).

Knelpunten

Oranjevouterpolder

In de Oranjevouterpolder is de oorspronkelijke verkaveling aangetast door het aanbrengen van slibdepots, waarvan er een in de hoek bij de Polderhaakweg ligt die in gebruik is als paarden(trainings)wei. Het meest recente (nog op te leveren) slibdepot direct naast het Oranjekanaal is grootschalig (circa 20 ha.) en steekt ongeveer 3,5 meter boven het maaiveld uit. De slibdepots zijn hoger gelegen grondlichamen zonder slotenstructuur. Door schaalvergroting van onder andere een hortensiakwekerij zijn oorspronkelijk oude kreeklopen en sloten verdwenen. Ook de aanwezigheid van een glastuinbouwbedrijf tast de openheid van de polder aan.

In de Oranjevouterpolder is vooral de omgeving rond de Polderhaakweg verrommeld. Het eerste pand is zwaar vervallen, het kassencomplex ontleent het doorzicht en aan het eind van de weg staan een aantal schuren en een boerderij die in slechte staat verkeren. Doordat de Polderhaakweg doodloopt is de bereikbaarheid slecht en is het alleen bestemd voor de bedrijven en aanwonenden.

Door de bomerij achter de zeeverende dijk zijn havenindustrie / Nieuwe Waterweg en de Maeslantkering niet zichtbaar.

Bonnenpolder

De zuidelijke en westelijke rand van de Bonnenpolder geven een rommelig beeld: het composteringsbedrijf, kassen en bijbehorende voorzieningen zoals warmteopslag, waterbassins e.d. Het tuinbouwbedrijf aan het einde van de Dwarshaak verstoort de openheid van het landschap van de Bonnenpolder. De aantasting van het landschap heeft niet in de Bonnenpolder zelf plaatsgevonden, maar aan de rand. De aanleg van het bedrijventerrein en met name het composteringsbedrijf (hoger gelegen) heeft de relatie met de Waterweg afgesneden. Boven het slibdepot en het tijdelijke depot aan de zuidrand is de havenindustrie / Nieuwe Waterweg en de Maeslantkering nauwelijks zichtbaar.

De Hoeksebaan (2^e ontsluitingsweg), het Nieuwe Oranjekanaal en het bedrijventerrein 'Nieuw Oranjekanaal' vormen een scheiding tussen de Bonnenpolder en de Oranjevlietpolder, vroeger was dit een doorlopend gebied. Hierdoor ontbreekt een rechtstreekse verbinding tussen beide polders, alleen de Oranjedijk / Bonnenlaan aan de noordrand is doorlopend. Openbare noord-zuid langzaamverkeerverbindingen ontbreken in beide polders.

De Maeslantkering ligt op een steenworp afstand, maar is vanuit de polders niet makkelijk bereikbaar, alleen via de spoorwegovergangen ter hoogte van de Haakweg en de Schenkeldijk.

Het composteringsbedrijf aan de zuidzijde van de Bonnenpolder ontnemt het zicht op de achterliggende Nieuwe Waterweg en veroorzaakt stank (milieucirkel). De schaal en maat van dit bedrijf en het bedrijventerrein Nieuw Oranjekanaal samen met Hoeksebaan, waar veel vrachtautoverkeer tbv de Stena Line rijdt, vormen een groot contrast met de openheid en kleinschaligheid van de polders. Beide polders hebben bij piekbuien te kampen met wateroverlast. Beide polders zijn het laagst gelegen afvoerpunt richting de Nieuwe Waterweg vanuit het Westland.

kwaliteiten

openheid polder met kleinschalige akkerbouw

openheid polder met verschillende weides

lange zichtas van het Oranjekanaal

scherpe contrasten

zichtbare militaire geschiedenis van de Atlantikwall

gastvrij en authentiek landschap

aantrekkingskracht recreatieve routes

aantrekkingskracht recreatieve verblijfsplek en natuur

knelpunten

doorsnijding door grootschalige infrastructuur

grootschalige bedrijvigheid met stankoverlast

grootschalige bedrijvigheid

spoor zorgt voor barriere Nieuwe Waterweg en polders

weinig subtiele inpassing moderne waterstaat

blokkade openheid door kas

verschillende gebiedsvreemde erfscheidingen

2.2 Ambities voor het gebied

Aanwezige kwaliteiten als openheid en kleinschalige landbouw of veeteelt worden gekoesterd. Stadslandbouw – kleinschaligheid, biologisch - wordt gestimuleerd. Ambitie is om als fietser, wandelaar of ruiter dit bijzonder stukje cultuurlandschap beter te kunnen ervaren en het mogelijk te maken er 'iets te kunnen doen'; groenten bij de boer, kano-verhuur, ijsboerderij, paarden etc. Dergelijke activiteiten en stadslandbouw zijn gewenste private initiatieven, de overheid investeert in dit project in verbindingen die de toegankelijkheid van het gebied verbeteren en in ecologische verbindingen.

ambitiekaart

Vergroten van de ruimte voor groenbeleving > Recreatieve routes *Netwerk*

In de ambitie wordt in de eerste plaats ingezet op het maken van recreatieve verbindingen, waardoor de beide polders beter ontsloten zijn voor fietsers, voetgangers en ruiters. Belangrijk is de oost-west verbinding voor fietsers, wandelaars en ruiters die loopt van de Haakweg tot de Schenkeldijk. De bestaande Bonnenweg en Polderhaakweg maken hier onderdeel van uit. De route wordt compleet gemaakt door een betere aansluiting bij de Hoeksbaan, het doortrekken van de Polderhaakweg met een brug over het Nieuw Oranjekanaal en het maken van een nieuw fietspad door de polder langs de Oranjeplassen. Een doorsteek vanaf de Polderhaakweg richting de Pettendijk en de mogelijkheid om op de oude dijken te kunnen wandelen zorgen voor een fijnmazige dooradering van het gebied.

De cultuurhistorie wordt benadrukt door de oude dijken deels te herstellen en hierop wandelroutes te leggen.

Extra mogelijkheden voor versterking van het recreatieve netwerk zijn:

- aansluiten op bestaande wandelroutes langs de Atlantic wall
- aanhaken op fietsknooppuntennetwerk en lange-afstand-wandelroute (LAW).
- de Maeslantkering koppelen aan de Oranjebonnen door middel van een spoorwegonderdoorgang of spoorweg overgang voor fietsers bij het Nieuw Oranjekanaal.

Groen binnen bereik

In de Oranjabuitenpolder wordt ruimte geboden aan een commerciële recreatieve voorziening. Een mogelijke invulling is het voorstel van een marktpartij om een golfbaan en een paardenmentrainingencentrum te realiseren. Wanneer dat niet haalbaar blijkt, komt dit gebied voor de duur van dit Ambitiedocument (2012-2017) beschikbaar voor agrarisch grondgebruik.

Het gebied biedt mogelijkheid voor een attractiepunt, hier is het denkbaar bv. kanoverhuur te koppelen aan een horecapunt.

Bedrijven in beide polders kunnen activiteiten op het eigen erf ontwikkelen, winkel aan huis/bedrijf, ijsverkooppunt etc. Door de aanleg van ruiterspaden kunnen de activiteiten van de manege uitgebreid worden (rondje polder).

Versterken van de biodiversiteit > Ecologische verbindingen

Voor het verbeteren van de ecologische kwaliteit in het gebied worden de waterlopen van de Rel en het Oude Spui verbreed en een ecologische oever aangelegd. Deze sluit aan op de Oranjeplassen en het Staelduinsebos.

Aan de Zuidrand van de Bonnenpolder en langs het Nieuw Oranjekanaal (rand saneringslocatie) in de Oranjabuitenpolder wordt een brede strook ingeplant met als doel een hoger opgaande bos vegetatie.

Versterken van het (agrarisch) ondernemerschap > Stadslandbouw en agrarisch natuurbeheer

Wat betreft het stimuleren van stadslandbouw en agrarisch natuurbeheer wordt ingezet op het planologisch vergroten van de mogelijkheden hiervoor en informatievoorziening. De gemeente neemt tijdelijk een actieve rol op zich om agrariërs geïnteresseerd te krijgen en geïnteresseerden te adviseren.

Naast kleinschaligheid is het wenselijk een grootschalig bedrijf als de hortensiakwekerij beter landschappelijk in te passen.

recreatieve routes

ecologische verbindingen

stadslandbouw en agrarisch natuurbeheer

Realiseren van een sterk imago van de Oranjabonnen

Dit projectdoel is geen onderdeel van het Ambitiedocument. Het wordt in een volgende planfase nader uitgewerkt met stakeholders van omliggende projecten.

polderpad

kano-routes

picknick in de polder

struinpaden

terras aan het water

boerderijwinkel

streekproducten

aantrekkelijke akkers

2.3 Ambities en plannen derden

- Windmolenpark

In 2011 is een initiatief ingediend voor het aanleggen van een windpark aan de noordoever van de Nieuwe Waterweg. In het tweede kwartaal van 2012 is de MER procedure opgestart. Het initiatief gaat uit van het plaatsen van circa 8 windmolens tussen de Maeslantkering en de Oranjeplassen. De plaatsing van de windmolens is van invloed op het plangebied, vanwege de 400m grens die gehanteerd wordt tot bebouwing. Hiernaast zal de verschijning en het geluid van de molens van invloed zijn op de uitstraling en het gebruik van het plangebied.

- Spoorlijn

De bestaande spoorverbinding tussen Rotterdam CS en Hoek van Holland wordt door NS geëxploiteerd met NS voertuigen. In opdracht van het Ministerie van V&W wordt een studie verricht naar het ombouwen van de bestaande heavy rail naar een systeem met light rail voertuigen; deze zijn lichter en sneller en kunnen met een hogere frequentie rijden, hetgeen nieuwe passagiers kan aantrekken. Uit onderzoek blijkt dat een light rail halte ter hoogte van de Oranjobonnen niet realistisch is gezien het beperkte aantal dagelijks reizigers.

Overigens wordt nagegaan of een afgesloten spoorwegovergang ter hoogte van het Oranjekanaal weer in gebruik genomen kan worden voor alleen langzaamverkeer.

3 Fasering + Financiën

De projectplanning wordt grotendeels bepaald door de deadlines van de diverse subsidies en de wens om na decennialange voorbereiding, nu snel tot uitvoering te komen. Daarbij gaat het veelal om het op korte termijn aan gaan van investeringsverplichtingen.

De grondexploitatie voor de Oranjabonnen bevat alle posten van kosten en opbrengsten en wordt in oktober 2012 door B&W behandeld. Dit vormt het financiële kader voor de verdere planuitwerking en realisatie.

Financierder	bedrag	deadline besteding
Rijk	€ 4,66 mln	1-1-2014
Stadsregio + gemeente Rotterdam	€ 4,74 mln	1-1-2015
Provincie Zuid Holland	n.t.b.	2014 of later
Motie Aubert gelden	€ 0,68 mln	1-1-2015

Bijlage 1: Kaders

Regionaal Groen Structuurplan 3 (RGSP3)

Eind 2011 vastgesteld door de Stadsregio Rotterdam (SRR), in het RGSP3 is onder andere opgenomen een ecologische en recreatieve verbinding tussen Midden Delfland en de kust, via de Oranjevuijtenpolder en de Bonnenpolder.

Stadsvisie Rotterdam, Ruimtelijke ontwikkelingsstrategie 2030

Vastgesteld door de gemeenteraad Rotterdam november 2007, hierin zijn de Oranjevuijtenpolder en de Bonnenpolder opgenomen als Versterken recreatief landschap en als buitengebied natuurontwikkeling.

Gebiedsvisie Hoek van Holland 2011 - 2020 (Deelraad Hoek van Holland, feb. 2010).

Streefbeeld Hof van Delfland 2025,

Eind 2010 vastgesteld door Hof van Delfland Raad (bevattende oa. PZH, SRR en gemeente Rotterdam).

Het streefbeeld benoemd in de Oranjevuijtenpolder en Bonnenpolder delen als stedelijk groen en authentiek open landschap (BP) met er doorheen 2 recreatieve routes/verbindingen.

Regionaal Groenfonds

Gemeente Rotterdam en Stadsregio beraden zich op de oprichting van een regionaal groenfonds en de inzet van private financiering in groenprojecten in combinatie met publieke middelen. Ook de provincie onderzoekt nieuwe financieringsconstructies, in het kader van de Groenagenda. Oranjevuijten vormt hiervoor een pilot.

Beleidsplan Groen

Het provinciale beleidsplan Groen is geen kader voor het project Oranjevuijten, wel is het een mogelijke subsidiebron. Momenteel stelt de provincie Zuid-Holland het Uitvoeringsprogramma groen 2011-2014 op als uitwerking van de beleidsplan Groen. Hierin benoemt ze de verdeling van € 100 mio investeringsmiddelen in combinatie met nieuwe verdienmogelijkheden en het betrekken van private partijen.

Een van de doelen: verbeteren stad-land verbindingen (verbeteren recreatieve netwerk)

Kaderrichtlijn Water

Hoogheemraadschap Delfland heeft beperkte ambities met de Oranjevuijtenpolder en Bonnenpolder. Algemene ambities die voortkomen uit de kaderrichtlijn water betreffen de verbetering van de waterkwaliteit. De Oranjevuijtenpolder heeft een waterbergingstekort.

Nieuwe ontwikkeling worden getoetst op basis van de watertoets.

Bijlage 2: Geschiedenis

De ontstaansgeschiedenis van de Oranjevlietpolder en Bonnenpolder hangt nauw samen met de wordingsgeschiedenis van het Westland.

Voor 1200

Na de laatste ijstijd werden er ter hoogte van de kustlijn ondiepten gevormd, die later als zandruggen boven water kwamen en zich vervolgens tot een duinenrij ontwikkelden. In de luwte achter deze duinen vormde zich in de loop der tijd een dik veenpakket. Regelmatig terugkerende zee-inbraken zorgden ervoor dat over dit veen een laag klei werd afgezet. In de duinenrij zaten openingen, waarlangs rivieren in zee uitstroonden. Ten zuidwesten van Monster was zo'n gat. Aan de noordzijde van de rivier werden estuariumruggen gevormd die haaks op de duinenrij stonden: z.g. haakwallen. Doordat de rivier zich stapsgewijs in zuidelijke richting verplaatste is er een reeks van haakwallen ontstaan. 's-Gravenzande, Monster en het Staelduinse Bos liggen op zo'n haakwal.

Ca 1240

Rond 1240 werd de Maasdijk aangelegd. Ten zuiden van de dijk bevonden zich de gorzen, doorsneden door de haakwal van het Staelduin. Rond 1300 moeten er al vissers hebben gewoond op de Staelduinen. Zij visten op zalm met behulp van fuiken en netten, die werden bevestigd aan staken (of stalen), die in de rivierbodem werden geslagen. Vermoedelijk ontleen de Staelduinen aan deze 'staelvisserij' hun naam.

Ca 1500

De uitstroom van de Maas in de zee heeft zich verder naar het zuiden verplaatst. Omstreeks deze tijd is ook 'De Beer' gevormd. Daarnaast is er een nieuwe haakwal toegevoegd aan de reeks van haakwallen. In het laaggelegen gorzengebied tussen deze nieuwe haakwal (Den Haak genoemd) en het Staelduin liggen De Bonnen. Deze naam wordt voor het eerst genoemd in 1421. Een 'bon' is een omsloot perceel. De Korte Bonnen dankt haar naam aan de ondiepe korte percelen. De percelen in de Lange Bonnen zijn daarentegen juist lang. Via een kreek (de Grote Rel) watert het laaggelegen gebied in zuidoostelijke richting af op de Maas.

Ca 1718

De Maas verlegt haar uitstroom steeds verder in zuidelijke richting, waarbij de omvang van De Beer toeneemt en de Haak van Holland (later Hoek van Holland) ontstaat. Ten zuiden van de Maasdijk hebben diverse aandijkingen plaatsgevonden, zoals de Nieuwlandse polder (1415), de Oranjepolder (1640) en de Noordergors (1665). Er liep een getijdenkreek van Staelduinen om de Bonnenpolders tot aan de Oranjeplassen. Deze getijdenkreek kwam direct ten westen van de huidige Oranjeplassen in de Maas uit. Deze kreek heette in de Bonnenpolder de Rel en in de Oranjevlietpolder het Spui. Omstreeks 1718 werden De Lange Bonnen bedijkt doormiddel van de Bonnedijk en een deel ten oosten van het Spui in de Oranjevlietpolder door de Spuidijk.

De rest van de Oranjevlietpolder en de Korte Bonnen bleven gevoelig voor overstromingen.

Ca 1780

In de jaren 1776-1778 werden de duintjes op Den Haak versterkt tot een dijk, waardoor ook de Korte Bonnen binnendijks kwamen te liggen. Omdat de afwatering via de Grote Rel richting de Maas niet meer mogelijk was, werd in het midden van de overdijkte duintjes de Haaksluis aangelegd. (Deze sluis is inmiddels verdwenen).

1850

De eerste bewoning verschijnt in het gebied. Rondom het Staelduin is de eerste aanzet van bebossing zichtbaar. Op de vruchtbare droge gronden van het Westland komt de tuinbouw (volle grondteelt) tot ontwikkeling.

1900

Door verzanding van de oude Maasbedding was de haven van Rotterdam onbereikbaar geworden voor grote schepen. Pogingen zoals het kanaal door Voorne en een ingang bij Hellevoetsluis brachten geen soelaas. In 1866 werd daarom gestart met het graven van de Nieuwe Waterweg dwars door de Hoek van Holland. Gelijktijdig met de aanleg van de Nieuwe Waterweg werd het Nieuwe Oranjekanaal aangelegd. Met dit kanaal werd de afwatering van het Westland via de Oranjesluis verbeterd. De Oranjevlietpolder en de Bonnen, die gezamenlijk een ruimtelijke eenheid vormden, werden door dit kanaal van elkaar afgesneden. Parallel aan de Nieuwe Waterweg werd de spoorlijn aangelegd. Aan het einde van deze spoorverbinding is de nieuwe nederzetting Hoek van Holland ontstaan. In de Bonnenpolder zijn nog een tweetal andere erven verschenen, waarbij er langs de kreek een weg (Bonnenweg) is aangelegd. In het Westland en op De Haak ten zuiden van De Bonnen heeft de tuinbouw zich verder ontwikkeld. Ten behoeve van de tuinbouw is het oostelijke deel van het Staelduin afgegraven. De meeste buitenplaatsen ten noorden van de Maasdijk zijn verdwenen.

1955

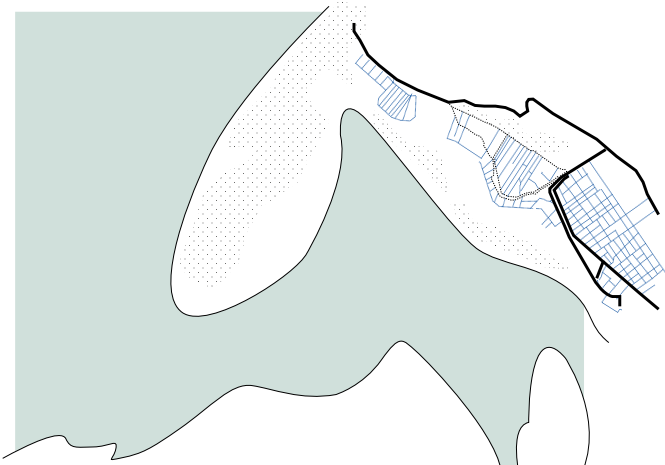
De glastuinbouw in het Westland komt tot ontwikkeling. De volle grondteelt in de openlucht maakt plaats voor kassen. Geleidelijk worden de polders en het Staelduin omsloten door kassen. Het zijn met name de aangrenzende gebieden die veranderen, in de Bonnenpolder en de Oranjevlietpolder zelf is de veranderingen van het landschap minimaal. Mede door een bepaling uit 1914 waarin gesteld werd dat de grens tussen handel en industrie (Rotterdam Europoort) en de glastuinbouw van het Westland loopt over de Oranjedijk, het Staelduinse Bos en de Nieuwlandse Dijk, ontwikkelt het gebied ten zuiden van deze lijn zich tot de groene rand langs het Westland.

2004

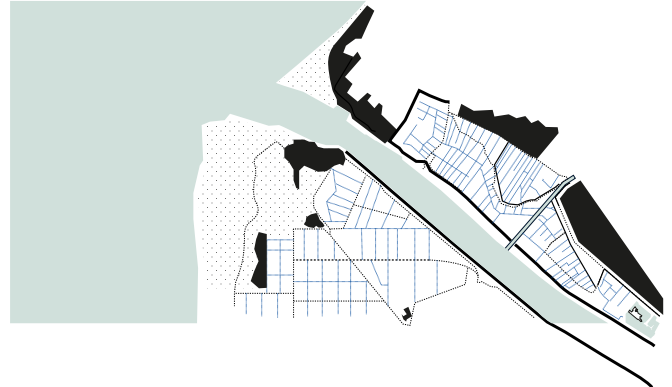
Na de Tweede Wereldoorlog heeft de haven van Rotterdam zich sterk uitgebreid met de aanleg van de Europoort en

de Maasvlakte. Het Westland heeft zich ontwikkeld tot één van de belangrijkste glastuinbouwgebieden ter wereld en dorpen zoals Hoek van Holland en Naaldwijk zijn sterk gegroeid. Tussen De Bonnen en de Nieuwe Waterweg bevindt zich industrie, een slibdepot en een composteringsbedrijf. Ook is hier eind jaren '90 de Maeslantkering gerealiseerd. De inrichting van de Bonnenpolder en Oranjevlietpolder is echter nauwelijks veranderd. Omsloten door kassen, woonwijken en industrie vormen de polders een kleine agrarische enclave. Het open landschap brengt lucht in de verstedelijkte omgeving van glastuinbouw en havenindustrie.

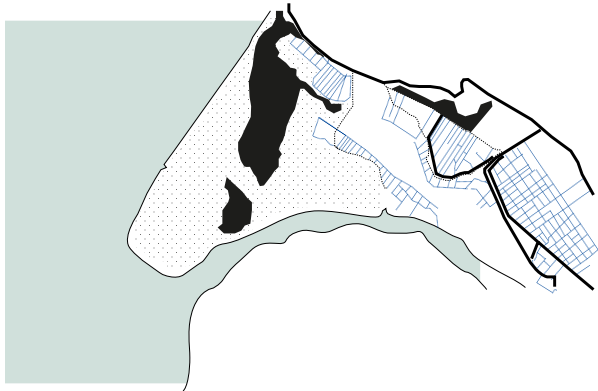
1712

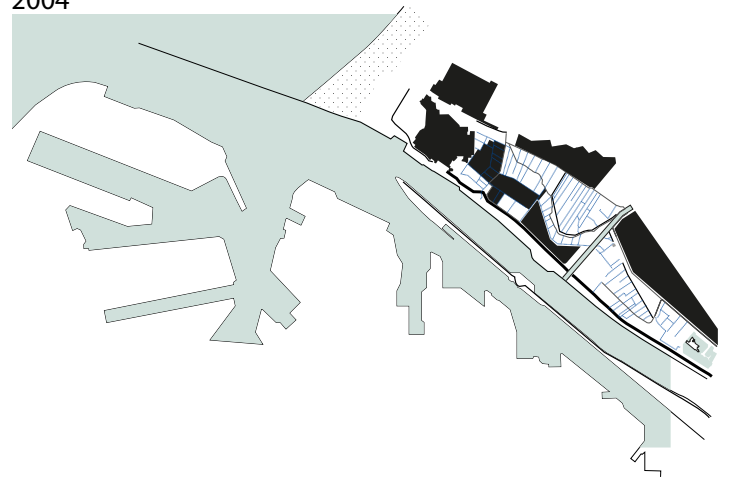
1955

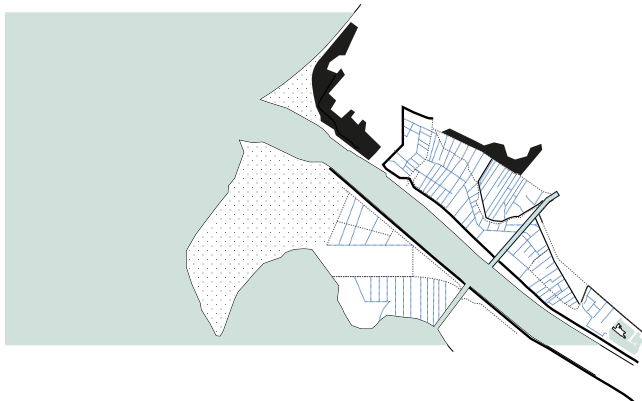
1850

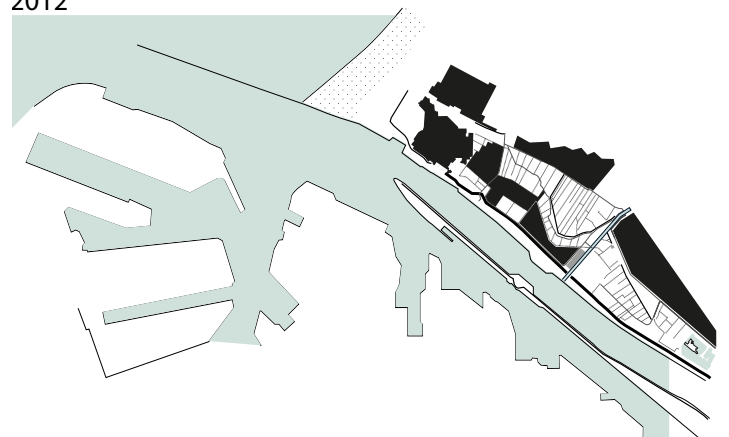
2004

1900

2012

ontstaansgeschiedenis

Bijlage 3: Duurzaamheid

De ambitie stadslandbouw kan bijdragen aan duurzaamheid. Kleinschalige biologische landbouw, diversiteit in gewassen draagt bij aan een schoner milieu. Ook kan het de biodiversiteit in het gebied vergroten.

Algemeen geldt de Rotterdamse aanpak voor duurzaamheid, o.a. gericht op een stad waarin bedrijven zich graag vestigen en waarbij je met plezier woont en recreëert. Een stad met schone lucht, weinig geluidsoverlast en een hoge kwaliteit van leven. Het programma bestaat uit 10 opgaven.

Binnen de Oranjabonnen kan worden bijgedragen aan:

- a. Groener maken van de stad; dit maakt de stad aantrekkelijker
- b. De nabijheid van groen vermindert stress, bomen en struiken verminderen verkeerslawaaï en maskeren hinderlijke geluiden van de industrie
- c. Meer groen heeft een positieve invloed op de CO₂ balans en de luchtkwaliteit.
- d. Vergroten van duurzame producten en diensten en in de vorm van het stimuleren van stadslandbouw
- e. Bevorderen van duurzame gebiedsontwikkeling

In de directe omgeving van de Oranjabonnen kan worden bijgedragen aan:

- verbeteren van de energie efficiëntie: omvangrijke vervangings- en innovatie investeringen bij bedrijven (voorbeeld composteringsbedrijf Van Vliet Contrans)
- omschakelen naar biomassa als grondstof (in onderzoek bij composteringsbedrijf Van Vliet Contrans)
- omschakelen naar duurzame energie (realisatie Windpark Hoek van Holland: ca. 8 windmolens langs de Nieuwe Waterweg ter hoogte van de Oranjabuitenpolder)
- Rotterdammers informeren en motiveren om bij te dragen aan energiebesparing. (publieksinformatie Windpark Hoek van Holland)

